І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St Jersey City, N.J. 07303
Телефони (201) 434-023.
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 145. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 16-го СЕРПНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, AUGUST 16, 1974 No. 145. VOL. LXXXI.

ГОЛОДОВІ СТРАЙКИ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ В ОБОРОНІ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА НАБИРАЮТЬ ШИРОКОГО РОЗГОЛОСУ. КАНАДСЬКА ПРЕСА ЗАПОВНЕНА ВІСТКАМИ ПРО ГОЛОДУЮЧИХ. ЦІЄЇ СУБОТИ У ВАШИНГТОНІ ВІДБУДЕТЬСЯ ВЕЛИКА ДЕМОНСТРАЦІЯ

П'ЯТЬ ГОЛОДУЮЧИХ СТУДЕНТІВ У ВІННІПЕҐУ ЗВЕРНУЛИ УВАГУ ЗАХІДНОЇ КАНАДИ НА СПРАВУ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА

Вінніпеґ. — У вівторок 16 липня Володимир Длуґош, Таня Вовк, Марійка Проскоренко, Роман Пендюк і Степан Вельгаш зайняли місця біля пам'ятника Тараса Шевченка на площі Манітобської леґіслятури, інформуючи, що вони починають голодівку у вислів солідарности і в оборону ув'язненого в СССР Валентина Мороза, який на знак протесту проти брутальної поведінки совєтських в'язничних властей, почав голодівку „до смерти" 1-го липня у Владимірській тюрмі. На пам'ятнику приміщено великий напис англійською мовою: „Голодовий страйк. Звільніть Мороза"!

Голодуючі українські студенти привернули скоро до себе увагу і вже 19 липня на сторінках „Вінніпеґ Фрі Пресс" та „Трібюн" — багатотиражних місцевих щоденників, появились ширші інформації про цю голодівку та її мету. „П'ять молодих людей з міста голодують за людину, ув'язнену совєтами", — писала „Трібюн" 19 липня, інформуючи одночасно про справу Валентина Мороза, його засуд на довголітнє ув'язнення, а також про подібну акцію шістьох українців перед совєтською амбасадою в Оттаві. „Українська група на голодовому страйку" — писав щоденник „Вінніпеґ Фрі Прес" з 19-го липня, додаючи, що „голодовий страйк на знак симпатії з долею українського історика Валентина Мороза почався біля пам'ятника українського поета Тараса Шевченка на площі Леґіслятури". У повідомленні газета подала широкі інформації про В. Мороза і вимоги голодуючих під пам'ятником у Вінніпезі. У цьому ж числі газети появилося звідомлення з Оттави про тамтешній голодовий страйк під совєтською амбасадою. Це повідомлення газета опублікувала за пресовим загальноканадським аґенством „Канедієн Пресс".

На сторінках цих газет не переставали появлятися інформації про голодівки і про Валентина Мороза у наступні дні до кінця липня. Повідомлення були ілюстровані фотами голодуючих з відповідними написами. Газета „Вінніпеґ Фрі Прес" з 30-го липня опублікував повідомлення про протестну акцію Комітету Українців Канади у Саскатуні. У всіх повідомленнях інформується, що голодовий страйк групи студентів втішається повною підтримкою з боку українського громадського загалу, установ, товариств і Церков. Ґазети цитують слова митрополита Української Католицької Церкви в Канаді Владики Максима Германюка, який також особисто інтервеніював у канадського прем'єр-міністра П'єра Трудо заяву проф. П. Кондри, президента Комітету Українців Канади, становище міністра для справ багатокультурности д-ра Станлея Гайдаша, президента СКВУ о. митрата Василя Кушніра. Підтримку для голодуючих і для справи Валентина Мороза висловили міністер освіти Манітобського уряду Б. Ганущак, який 24 липня приєднався до групи голодуючих. Газета „Вінніпеґ Фрі Прес" з 31 липня опублікувала редакційну статтю: „По кому дзвонять дзвони". Газета відзначує, що „Мороз є людиною великої відваги і його майже неймовірна твердість характеру пробивається з його слів, які він сказав на своєму суді . . . Не може бути миру і мирного співіснування між брутальним тоталітаризмом і толерантною демократією. Ці, хто вийшов на голодовий страйк в Канаді, відважно змагаються за мир і за щасливіший світ, у якому Валентин Мороз могтиме викладати літературу, а Володимир Буковський писати поеми, світ, у якому Архіпелаґ Ґулаґ буде географічним, а не ідеологічним поняттям".

Американські соціялістичні кола в обороні українських в'язнів в СССР

Американські робітничі кола, а також соціялістичні групи, з яких деякі заступають марксистські позиції, відверто й без ніяких застережень осуджують совєтсько-російський терор в Україні і переслідування, арешти і засуди українських діячів. На сторінках публікацій цих груп упродовж останніх місяців, головно у зв'язку з активізацією оборонної акції Валентина Мороза, появилися переклади писань українських самвидавних авторів з України, або ширші про них інформації. Газета „Мілітант" з 9 серпня опублікувала повносторінковий огляд писань Валентина Мороза п. н. „Протестні писання совєтського дисидента". Мова тут про англомовне видання збірки творів В. Мороза „Репортаж із заповідника Берії" у перекладі І. Коляски. У статті широко говориться про політику русифікації в Україні зі згадкою про твір Івана Дзюби „Інтернаціоналізм чи русифікація", а також підкреслюється провідні думки з писань Мороза і його вимоги до совєтського режиму. В. Мороз — „це зразок бойовика", пише автор статті Марилин Фоґт, підкреслюючи одночасно, що Мороз не є марксистом". „Мороз стимулює процес формування руху в Україні з робітників, студентів, інтелектуалістів, які будуть готові повалити репресії сталінської бюрократії і відновити в Україні соціялістичну демократію".

Журнал „Торч", що його видає Революційна соціялістична ліґа пише у числі 7 про те, що „Чому російська правляча кляса має бути повалена", виходячи з типово соціялістично - діялектичної оцінки ситуації в СССР. У цьому ж числі журналу є стаття Г. Паркера „Стратегія для України", у якій широко говориться про „здавлення національних прав в Совєтському Союзі і офіціяльне схвалення великоросійського шовінізму". Автор відзначує, що „найбільшою, найважливішою економічно і з уваги на це найбільшою жертвою цієї політики є Україна". Далі у статті стверджується, що совєтський режим намагається „безоглядно здавити права України". Як приклад цього, автор наводить репресії 1972 року, коли понад 200 осіб арештовано і засуджено. Стаття ілюстрована картою України, яка показує стратегічну важливість української території щодо цілого СССР, а також світлиною масових жертв совєтсько-сталінського терору 1936-37 років.

П'ятка голодуючих українських студентів у підніжжі пам'ятника Тараса Шевченка у Вінніпезі на площі Манітобської леґіслятури, 19 липня 1974 року. На фото (з-ліва на право): Володимир Длуґош, Таня Вовк, Марійка Прискоренко, Роман Пендюк і Степан Вельгаш.

Магнетофонні записи є приватною власністю колишнього президента Ніксона — кажуть адвокати

Вашинґтон. — Пресовий секретар Білого Дому Джералд терГорст повідомив, що магнетофонні записи розмов колишнього президента Ніксона з його дорадниками є приватною власністю Ричарда Ніксона та що ці записи будуть незабаром передані йому. Пресовий секретар заявив, що таке рішення запало після того, як адвокати колишнього президента Ніксона Джеймс Сент Клер і Фред Базгардт радилися в цій справі з представниками Департаменту справедливости і з канцелярією спеціяльного прокуратора Леона Яворського. Натомість речник Яворського сказав, що адвокати Білого Дому тільки „повідомили" канцелярію спеціяльного прокуратора про це рішення. Пресовий секретар терГорст сказав кореспондентам, що президент Форд погоджується з опінією Сент Клера та Базгардта, які базували своє рішення на прецедентах, встановлених ще за президентури Джорджа Вашинґтона. Згідно з традицією, всі попередні президенти мали право вважати приватною власністю документацію, яка стосувалася їхніх каденцій. Багато президентів примістили ці документи в так званих „Президентських бібліотеках". Думають, що така бібліотека буде також збудована для приміщення президентських документів Ричарда Ніксона, але ще невідомо, коли і в якій місцевості.

Рішення адвокатів колишнього президента Ніксона охоплює не тільки ці магнетофонні записи, які залишилися в Білому Домі, але також і ті, які президент Ніксон був змушений, згідно з рішенням Найвищого Суду, передати спеціяльному прокураторові Яворському. Але ці записи Р. Ніксон одержить тільки тоді, коли Яворський вирішить, що їх вже більше не потрібно для судової розправи над особами, які були обвинувачені за спроби затаїти Вотерґейтську аферу.

Нелсон Рокефеллер і Джордж Буш мають найкращі вигляди на пост віцепрезидента

Вашинґтон. — Достовірні джерела повідомили, що президент Форд на пост віцепрезидента ЗСА найменує або колишнього нюйоркського губернатора Нелсона Рокефеллера, або голову Крайового Комітету Республіканської партії Джорджа Буша. Сам президент Форд наразі відмовляється коментувати будь-які поголоски в цій справі, заявляючи, що ще не дійшов до остаточного рішення. Як відомо, минулого тижня президент Форд звернувся до чільних членів Республіканської партії, як також до лідерів демократичних більшостей в обох Палатах Конґресу, щоб до середи, 14-го серпня, передали йому списки своїх кандидатів на пост віцепрезидента.

ЦІЄЇ СУБОТИ ВІДБУДЕТЬСЯ У ВАШИНГТОНІ ВЕЛИКА ДЕМОСТРАЦІЯ СОЛІДАРНОСТИ З ВАЛЕНТИНОМ МОРОЗОМ І ГОЛОДУЮЧИМИ СТУДЕНТАМИ

Вашинґтон. — Цієї суботи, 17-го серпня, тут відбудеться велика маніфестація солідарности з голодуючим в Владимирській тюрмі в Совєтському Союзі беззаконно ув'язненим молодим українським істориком Валентином Морозом та із тими студентами, які тут від 31-го липня продовжують голодовий страйк на оборону Мороза. Демонстрація солідарности почнеться в годині 3-ій по полудні збіркою в Лафаєт парку. Як уже інформовано, в голодовому страйку у Вашинґтоні беруть участь студенти: Орест Петренко з Вашинґтону, Андрій Міхняк, Юрій Дейчаківський і Ліза Ясевич з Клівленду, та Адріяна Мушинська з Детройту. Уже раніше, після сімох днів голодівки, лікар доручив припинити дальшу голодівку 17-літньому Юрієві Дейчаківському з уваги на його фізичне виснаження і в середу, 14-го серпня, отже після 14 днів, голодівку припинила на вимогу лікаря Адріяна Мушинська, з уваги на загрозу для її здоров'я. У вчорашньому виданні „Свободи" широко інформовано про демонстраційний похід зі свічками голодуючих демонстрантів біля совєтської амбасади, який відбувся минулої неділі, 11-го серпня. Комітет на оборону Валентина Мороза очікує, що в Маніфестації солідарности в найближчу суботу візьмуть участь сотні наших громадян з Вашинґтону та ближчих і дальших околиць. За дальшими інформаціями в справі голодуючого страйку та запляннованої на суботу маніфестації можна звертатися телефоном до Вашинґтон: (202)628-8510, екстенше 536.

Біля стійки голодуючих студентів в оборон. В. Мороза у Вашинґтоні. 4-ий день голодівки. Сидять з-ліва: Орест Петренко, Юрко Дейчаківський, Ліза Ясевич, Адріяна Мушинська, Андрій Міхняк.

ТУРЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ОПАНОВУЮТЬ НОВІ РАЙОНИ КИПРУ

Нікозія. — Згідно з найновішими повідомленнями з Кипру, турецькі військові частини завершили окупацію північної частини Кипру, досягнувши Фамаґусти, портового міста у східній частині Кипру. Відділи кипрської Національної ґвардії не мають ніяких передумов для успішного спротиву і оборони в обличчі переважаючих турецьких збройних сил, які користуються летунством, панцерними частинами і важкою артилерією. Бої поширились на район самої столиці Нікозії, але у висліді заходів представництва ОН на Кипрі тут пощастило досягнути замирення. Турецькі військові відділи, однак, не респектують домовлення і продовжують обстрілювати окремі об'єкти в місті. Американський Уряд звернувся з апелем до Туреччини припинити збройні дії, але покищо невідомо, які будуть конкретні наслідки такого американського апелю. Ніякого впливу на розвиток подій на Кипрі не мала, як відомо, резолюція Ради Безпеки ОН, якою Рада Безпеки закликала воюючі сторони негайно припинити збройні дії.

Враховуючи фактичну ситуацію на Кипрі і не маючи ніяких виглядів на це, щоб добитися якоїсь зміни, кипрський президент Глафкос Клерідес, як неофіційно інформують з Нікозії, є схильний прийняти турецькі вимоги, тобто погодитися на поділ Кипру на грецьку і турецьку частини у відношенні 65:35 із забезпеченням для турецької меншости повної автономії в одній кипрській державі.

У Сеулі була спроба атентату на південнокорейського президента

Сеул. — Незважаючи на всі заходи охорони, до залі Національного театру, де відбувалось відзначування незалежности Південної Кореї, на якому промовляв південнокорейський президент Парк Чунґ Гі, продістався озброєний атентатчик і зробив спробу вбити Президента. В часі перестрілки була поранена дружина президента Парка, яка находилася на плятформі і студентка-член хору, що приймав участь у виконуванні програми. Невідомо, що сталося з атентатчиком, якого поранила і забрала президентська охорона. Як інформують, дружина президента Парка важко поранена пострілом у голову, а студентка померла від ран. Президентові Паркові пощастило врятуватись. Він кинувся на підлогу, як тільки почалась перестрілка, і в цей спосіб уникнув поранення. Після того на залі привернено порядок, президент Парк закінчив свою промову.

В Кореї продовжується терор режиму

Атентант на президента Парка був, безумовно, зумовлений його внутрішньою політикою, спрямованою на безоглядне поборювання будь-якої опозиції. Згідно з найновішими повідомленнями з Південної Кореї, там військовий трибунал продовжує суди над політичними опонентами президента Парка. 14 серпня засуджено 36 корейців на ув'язнення від п'яти років до доживотного ув'язнення. Наступних 23 в'язнів очікують присуду ще в цьому тижні. Таким чином число всіх засуджених на довголітнє ув'язнення досягне 194 осіб.

Вашинґтон в обороні В. Мороза

Вслід за іншими українськими громадами Канади й Америки, український Вашинґтон станув на захист голодуючого Валентина Мороза та включився в ланцюг голодової солідарности.

З ініціятиви й заходами Організацій Українського Визвольного Фронту у Вашинґтоні, Д.К., переведено семиденну демонстрацію - пікетування біля совєтської амбасади, від 29 липня до 4-го серпня ц.р. включно, кожного дня впродовж дванадцятьох годин та закінчено її 48-годинною голодівкою. До участи в демонстрації і голодівці запрошено громадянство Вашинґтону й поблизького Балтимору. На заклик відгукнулися 38 осіб, які, кожного дня від год. 8 вранці, жертвенно працювали 12 годин, здержуючись в цьому часі від відпочинку й їди.

Численні пропаґандивні плякати, кличі та 16,000 розданих летючок інформували населення Вашинґтону про ціль демократії і пікетування. Летючки зокрема, апелювали до людей стати на захист Мороза, шляхом натиску на конґресменів і сенаторів, щоб вони заступилися за тортурованим Морозом перед урядом, і висилали листи у тій справі до президента ЗСА та генерального секретаря ОН. До речі, дількадесят прохожих повідомили демократів, що вони такі листи вислали.

Зі свого боку, Організації Українського Визвольного Фронту у Вашинґтоні передали відповідне письмо в справі оборони В. Мороза тодішньому президентові Ніксонові та вислали такі ж письма до д-ра Курта Вальдгайма, генерального секретаря ОН і д-ра Еріка Мартіна, президента Міжнародної Комісії Червоного Хреста в Женеві. Крім цього вислано вичерпний матеріял в справі Мороза, його протизаконного засуду на закритому судилищі, його тортурування у Владимирській тюрмі та його голодівки аж до смерти — до всіх конґресменів і сенаторів, з проханням видвигнути цю справу на конґресовому форумі й обстояти її перед урядом. Окремі пресові звідомлення про ціль демонстрації і голодівку вислано не тільки до місцевих часописів, радіових і телевізійних станцій, але й до всіх важливіших пресових органів.

Демонстрацію - пікетування закінчено голодівкою, яку переведено на краю парку МекФерґуса. На загородженій площі уставлено символічну тюремну клітку, в якій лежав інж. Волод. Маєвський, в одязі в'язня концлаґеру, з прикованою до ноги кулею, а інші учасники голодівки роздавали прохожим летючки, що пояснювали ціль голодівки. В голодівці взяли участь 11 осіб, з цього 6 осіб відбули частинну голодівку, 5 осіб (Волод. Стельмах, Микола Яремко, Капитон Ніщук, інж. Волод. Маєвський, д-р Михайло Кушнір) — 48 годинну голодівку. Голодуючим під вільним небом довелося перетривати бурю і кілька зливних дощів впродовж ночі.

Не зважаючи на наполегливі заходи ініціяторів демонстрації, щоб здобути для справи увагу місцевої преси й телевізії, особливо могутнього щоденника „Вашинґтон Пост", вони не мали жадного успіху. Тільки радіостанція СіБіСі подала інтерв'ю зі студентом Нестором Проциком, учасником демонстрації. Тут наглядно відчувається потребу постійного інформаційного центру у Вашинґтоні.

Інж. В. Маєвський, який керував цілою акцією і якому треба завдячувати її успіх, продовжував, сам один роздавати летючки в обороні В. Мороза ще в понеділок, 5 серпня ц.р., при вході до Кеннеді Центру, де саме почалися виступи танцювальної групи Мойсеєва з Москви.

Для доповнення образу акції в обороні В. Мороза у Вашинґтоні треба згадати, що з ініціятиви ЦЕСУС'а і СУСТА — група студентів почала пікетування біля Білого Дому і совєтської амбасади вже 22-го липня ц.р. Пікетування скріпилося голодівкою 5-ох студентів, яка почалася в середу 31-го липня і триває досі.

М. К.

ПОПРАВКА

У надрукованій у вчорашньому виданні „Свободи" клемпсидрі з повідомленням про смерть св. п. Петра Футея в Клівленді, помилково пропущено, що крім згаданих, Покійний осиротив дружину Марію.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

В обороні людських прав

Безоглядне топтання основних прав людини в Україні в умовах совєтського тоталітарного режиму зустрічає спротив і протидію українців на українських землях і за кордонами України, в усіх країнах українського поселення в діяспорі. Загально відомі події в Україні і в цілому СССР, що почали там розгортатися під кінець 1972 року, коли ЦК КПСС дав доручення чинникам державної безпеки, горезвісному КГБ, здавити всі форми спротиву совєтському режимові, а в першій мірі добитися суцільної невтралізації т. зв. дисидентського руху.

Масові арешти на початку 1973 року серед українського національного активу в Україні, а потім присуди на довголітні ув'язнення більшости арештованих, викликали гостру реакцію серед українського громадянства за межами України. Особливо гостро зареагувала молодь, зорганізована в різних молодечих товариствах, яка започаткувала широкозакросну, плянову і розраховану на довшу мету оборонну акцію в країнах західнього світу, зокрема на терені ЗСА та Канади. Серед молодечих організацій перед повели студенти, при чому студентська організаційна надбудова — ЦЕСУС — вийшла з ініціятивою акції в обороні найбільш загрожених з боку совєтського режиму українських культурно-наукових і громадських діячів. Так визріла ідея Комітету Оборони Валентина Мороза, в утворенні якого активну участь приймали ЦЕСУС, Союз Українських Студентських Товариств Америки і Союз Українських Студентів Канади.

На терені Канади Комітет Оборони Валентина Мороза проробив велику роботу, організуючи голодові демонстрації в Оттаві та інших містах Канади та в цей спосіб популяризуючи справу Мороза й інших в'язнів совєтського режиму. Практичним вислідом цієї акції було те, що справу топтання прав людини в Україні підняла канадська преса, про неї заговорено по радіо і на телебаченні. Згода федерального уряду інтервеніювати в обороні Мороза було черговим досягненням голодової демонстрації.

Ця ініціятива поширилась на терен ЗСА і якраз тепер тут відбуваються подібні голодові демонстрації у Вашингтоні і Ню Йорку. У висліді цієї акції окремі сенатори і конґресмени вже виступили в обороні українських в'язнів, безпосередньо інтервеніюючи, згідно з вказівкою Державного департаменту, у совєтській амбасаді ЗСА.

Акція в обороні прав української людини і українського народу набрала поважного поширення і розголосу. Щоб вона була успішною, її треба продовжувати, мобілізуючи всі людські і матеріяльні сили українського суспільства для цієї мети. Дотеперішня ініціятива нашої студентської молоді і конкретні досягнення говорять за те, що, якщо така акція буде систематична, плянова і тривала — вона може розраховувати на успіх.

Потрібна зміна

В Америці тепер витворилася ситуація, що коли президент Джералд Форд найменує нового віцепрезидента ЗСА, а Конґрес затвердить його, то два найвищі пости в країні будуть обсаджені особами, які не були вибрані громадянами ЗСА шляхом нормальних виборів, а були призначені на ці пости згідно з 25-им Додатком до Конституції. Цей додаток, ратифікований 1967-го року, дозволяє президентові ЗСА, за згодою Конґресу, призначувати нового віцепрезидента, якщо особа, вибрана на цей пост під час загальних виборів, помре, зрезиґнує або буде усунена. Як відомо, коли минулого року зрезиґнував віцепрезидент Спіро Еґню, то президент Ніксон призначив на його місце лідера республіканської меншости в Палаті Репрезентантів Джералда Форда. Але 8-го серпня цього року зрезиґнував президент Ніксон, а новим президентом ЗСА став віцепрезидент Форд. Згідно з 25-им Додатком до Конституції, президент Форд тепер має право призначити свого віцепрезидента. Таким чином витворилася ситуація, якої напевно не передбачали автори 25-го Додатку, а саме, що до січня 1977-го року виконавчу частину федерального уряду очолюватимуть особи, які були призначені на ці пости, а не вибрані населенням ЗСА. Може бути, що президент Форд і призначений ним віцепрезидент знаменито вив'яжуться із своїх обов'язків. Але факт є, що Конституція ЗСА забезпечує за кожним громадянином право голосувати на президента та віцепрезидента країни. Призначування осіб на ці пости анулює це конституційне право. 25-ий Додаток до Конституції не видержує проби життя і обставин, отже повинен бути змінений.

ЛЮДНІСТЬ, СМЕРТНІСТЬ, ДОВГОЛІТТЯ

Париж. — В серпні 1974 р. має відбутися в Букарешті (Румунія) міжнародна конференція на тему приросту людности. Науковці-дослідники цієї проблеми цілого світу стоять перед загадкою, якої ще досі ніхто не відгадав. Історія і статистика показують, що людність на нашій плянеті майже не збільшувалась від найдавніших часів (від „Каїна" — братовбивника, що став предком людського роду) і до середини 19 віку. Нормально, до доби індустріялізації, що йшла в парі з поступом науки взагалі, людина доживала в середньому до 25 років. В Індії й досі пересічний вік мешканців коло 35 років. Нині в цивілізованих країнах людина, на загал, живе понад 70 років.

Раніше смерть косила найбільше немовлят в першім році життя: із тисячі новонароджених не доживала до першого року майже третина — 300 дітей. Із тисячі немовлят доживало до двадцятки 450 осіб, до шістдесятого року — 180.

Україна з її здоровим кліматом, з вродженою плодючістю жіноцтва та доброю опікою матері над дітьми, була в особливому положенні. Про це писав свого часу кошовий отаман Січі Запорізької Іван Гусак до гетьмана Івана Самійловича 1684 р.: „Плідна матка козацька". Ця витривалість фізична дала нашому народові силу пережити історичні бурі протягом тисячі років: від печенігів, половців і татар та інших народів, що руйнували господарство „Руської землі", убивали дітей і старих і брали в неволю молодих людей. Замолоду чув я дома, на Запоріжжі, давню невеселу пісню:

„Наварили ляхи пива,
Та нікому пити...
Гей зажурилась Україна,
що ніде й прожити:
Гей витоптала орда кіньми
і малі діти.
Ой маленьких потоптала,
Старих порубала.
Молодую челядоньку
з собою забрала"...

В літописі Нестора XI віку читаємо, що наші предки „русичі" жили „оле (аж) до моря", до моря Чорного. Але дикі орди, що приходили в Україну з Азії, нищили нашу людність і відтиснули українців на північ. За влади князя Володимира Святого (умер 1015 р.) південний кордон Русі на правім боці Дніпра був над річкою Россю, а на Лівобережжі — приблизно коло річки Ворскла, де тепер стоїть Полтава. Майже щороку орда проходила із своїх „улусів" (областей) на нашу Русь і брала „ясир" (невільників), яких татари продавали далі в країни арабські і навіть до Італії.

Найбільш була спустошена українська земля після революції Богдана Хмельницького, особливо, як Україна була роздвоєна між гетьманами правобережними та лівобережними. Правобічна Україна з столицею гетьманською Чигирином стала жертвою великої руїни. „Останній козак" — гетьман Петро Дорошенко (1665-1676), „гетьман — неутралиста" („самостійник" по сучасному) передав булаву суперникові з лівобережжя — Самойловичеві, бо втратив надію на успіх боротьби. Шевченко правдиво умів відгадати настрій Дорошенка в день капітуляції:

„А ти, старий Дорошенку,
Запорозький брате,
Нездужаєш, чи боїшся
на ворога стати?"

На ці слова відповідає гетьман:

„Не боюсь я отамани,
Та жаль України"...

бо дальша війна була безнадійна.

Але й після знищення Чигирина не помилувано правобічної України: решту людности перегнали на лівий беріг Дніпра. Договорами Москви з Польщею та Туреччиною й Кримом постановлено: учинити з правобережної України безлюдну пустелю на південь від Трипілля й Стайок. Спитаємо: скільки сили, завзяття і праці треба було вжити нашому народові, щоб заселити й загосподарити великі простори в пізніших віках і дійти знову до Чорного та Озівського моря, аж до кубанської країни, де в X і XI віках було князівство Тмуторокань? Трудно знайти в світовій історії приклад такої руїни і таку енерґію народу в боротьбі за життя на своїй землі.

Кліматичні умови і родюча земля забезпечувала нормальне харчування людности України. Гірше стало коли панщина, збільшений визиск шкодили здоров'ю народних мас, особливо в західних землях України. Історичні документи свідчать про довголіття українців на Наддніпрянщині, де кріпацтво запанувало тільки після указу цариці Катерини II 1783 року. Нова катастрофа прийшла в Україну під комуністичним режимом, принесеним із Москви після руїни Української Народної Республіки 1920 року. Це — інша тема.

„Вибух приросту людности" в недорозвинених країнах Азії, Африки і Латинської Америки та довголіття людей у країнах індустріяльних ставлять перед урядами і економістами тяжкі завдання. В недорозвинених країнах продукція харчів не може задовольнити потреб зростаючої людности. Там недостача харчових продуктів веде до голодування, недуг і до смерти від голоду. Єдиний вихід у цих країнах — обмежити число народжень. Але ця рада, що виходить із країн індустріяльних, не має впливу до сього часу. Здається, тільки уряд китайський уживає заходів для стабілізації населення на теперішньому рівні.

В країнах індустріяльних, через збільшення числа довголіття громадян, доводиться урядам думати, як забезпечити життя осіб старшого віку, котрі вже не можуть працювати: все більшає з кожним роком число пенсіонерів. У Франції до цього прилучається природна „несправедливість". Тут жінки живуть довше від мужчин: жінок у віці понад 80 років є у Франції вдвоє більше від мужчин у цьому віці, а жінок 90-літніх — втроє. Коли „старіння народу" буде далі збільшуватися, то молоде покоління мусітиме більше працювати для податків, щоб уряд міг забезпечити пенсіями людей старшого віку.

Viator

Д-р Володимир Душник

ПРОФ. АРТУР ПРУДЕН КОЛМАН

В неділю 14-го липня 1974 р. помер на 76-му році життя в міському шпиталі в Меріден ,Конн., проф. Артур Пруден Колман, один з перших піонерів слов'янознавчих студій в Америці та знавець східньо-европейських мов, літератури та історії. Проф. Колман, який закінчив університетські студії у Веслеєн та Колюмбії, був професором славістики в різних американських університетах: в Колюмбії, Ферлей Дікінсон, університеті Тексасу, Фордгемі, в університеті Арізони та протягом 12 літ був президентом „Алайєнс коледж" в Кембридж Спрінґс, Па., що оснований та утримуваний Польським Національним Союзом.

Він звернув на себе увагу цілої Америки, коли в 1948 р. зрезиґнував зі становища професора в Колюмбійському університеті на знак протесту проти прийняття університетом грошової дотації для заснування катедри польських студій від польського комуністичного режиму у Варшаві. Президентом Колюмбії був тоді Двайт Д. Айзеґавер, пізніший президент Америки. Як професор польської мови та літератури і секретар Асоціяції слов'янських та східньо-европейських мов, проф. Колман твердив, що польський режим, контрольований Москвою та Комінтерном, має на меті „академічну інфільтрацію" Колюмбійського університету. Оспорювана катедра польської мови та літератури мала бути ведена д-ром Манфредом Крідлем, якого Жиґмонт Слушка з департаменту Славістики схарактеризував як „визначного марксиста". Щойно в 1954 р. Колюмбія зірвала зв'язки з польським режимом.

Вклад в українську літературу й культуру

Хоча головним академічним зацікавленням проф. Колмана була польська мова та література, він дав великий вклад у поширення знання і популяризацію української літератури, культури й історії в англомовному світі. Його вклад в українську літературу нараховує понад 40 праць: книжки, брошури, статті та наукові доповіді, яких годі перечислити в цій статті. В 1933 р. д-р Колман написав статтю про „Дерев'яні церкви в Рутенії" („Мистецтво та археологія", т. XXXIV, травень, 1933), а в 1935 р. — про „Культурне пробудження Підкарпатської Русі" („Книжки закордоном", т. IX, липень, 1935). В тому самому часі він переклав з польської мови на англійську „Марію. Казку з України" А. Мальчевського та написав „Короткий Нарис Української Літератури", яку видав Український Народний Союз. В січні 1939 р. проф. Колман видрукував статтю „Слов'янські студії в ЗСА" в Лондонському журналі „Славік енд Іст Юропієн Рев'ю". В квітні 1941 р. проф. Колман помістив в „Українському Тижневику" критичну рецензію на „Історію України" Алена, написану необ'єктивно, ба навіть вороже до українського народу. Численні замітки про українську літературу та культуру були в статтях д-ра Колмана, що появилися в таких журналах, як „Амерікен Слав" (Піттсбурґ, серпень, 1941 р.), „Філософія і Летрас" (Мехіко) та „Славік стадіс" Корнел, 1943).

В 1943 д-р Колман оснував та редаґував аж до 1948 р. „Бюлетень" Американської асоціяції вчителів слов'янських та східньо-европейських мов" (ААТСЕЕЛ), в якому поміщено ряд статтей д-ра Колмана про проблеми слов'янських студій в Америці із згадками про брак студій українознавства. Влітку 1950 р. „Український Квартальник" видрукував довшу статтю на тему „Як треба розуміти росіян", що була передрукована того самого року в „Істерн Квортерлі" в Лондоні та в „Конґресовому Рекорді" у Вашинґтоні. Рівнож, в зимовому числі „Українського Квартальника" за 1951 р. була поміщена рецензія проф. Колмана на книжку Д. Даліна: „Нова Совєтська Імперія". Також „Алайєнс Джорнал", виданий Алайєнс коледжом під президентурою проф. Колмана, містив численні замітки та зауваги відносно України та її історії. І так, том III (1953) умістив замітку про найдавніші англійські джерела про Україну, згадку про Богдана Хмельницького й українських козаків та українські народні пісні, зібрані М. Максимовичем під заголовком „Українські народні пісні" (1834). Під час його президентури Алайєнс коледж дістав певні фінансові дотації на студії слов'янознавства, включно з українськими студіями, від Рокефеллерівської Фундації. Вислідом цих студій була підготова до друку „Українсько-англійського словаря", що його уклали проф. К. Г. Андрусишин із Саскачеванського університету та Дж. Н. Крет при допомозі Галини В. Андрусишин. Словник видав Торонтонський університет в 1957 р.

В 1963 р. д-р Колман написав вступ „Приїжджайте в Україну" до збірки „Роксоляния" Кленовіча, яку ви-

(Продовження на стр. 4-ій.)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Іванна Савицька. З ПТАШИНОГО ЛЕТУ. Образки сучасного, дружні усмішки, репортажі. Видавнича Кооператива „Червона Калина". Ню Йорк, 1974, ст. 140. Обкладинка й заставки мистця Богдана Божемського. Мовна редакція Вячеслава Давиденка.

Авторка цієї книжки відома як письменниця для дітей, вона вже в цій країні видала 7 книжечок для них, а ще на рідних землях друкувалася в періодиках для шкільних дітей і молоді. Про це пише Іван Кедрин у статтейці „Про авторку" (5-6). Давніші читачі „Денника Ромка" і „Трьох казочок", тепер вже дорослі, мають нагоду прочитати такі оповідання І. Савицької в книжці "З пташиного лету", як „Заручені", „Секретарка", „Ощадна дружина", які їм напевно сподобаються, і ще глибше їх зацікавлять, як колись, пригоди малого Ромчика.

Сама авторка просить своїх читачів, щоб не шукали в її книжці „філософських міркувань", бо вона дає читачам „жменю малюнків-шкіців", в яких змальовані, гейби з пташиного лету, „факти, події, ситуації і люди, зловлені «на гарячому», підглянені, підслухані або й пережиті, нерідко перескравлені, а то й вигадані, подані в якомога сконденсованій формі, коротко й виразно, без особливих прикрас". Ця самохарактеристика авторки, — дуже вірна й дотепно подана, — свідчить про те, що вона вірно оцінює свої літературні спроможності, і що вона знає, чого шукають читачі, та розуміє, що повинна робити література: влегшувати життя людині в її боротьбі за життя. І. Савицька пише:

„Збірка моя — безпретенсійна — хоче бути лектурою розваги, відпруження і відпочинку".

В книжці 13 так званих „образків сучасности", 13 „дружніх усмішок" і 2 репортажі.

Образки та усмішки — це кількасторінкові твори, майже завжди з несподіваним закінченням, отже немов новелі. Їх читається з цікавістю, а несподіваний кінець дуже часто викликає легку усмішку в читача, розважає його.

В книжці і два репортажі: один про Европу, точніше про Юґославію і другий про Об'єднані Нації в Ню Йорку, де авторка якийсь час працювала і де є окремо про те, що „українська писанка найкраща".

„Покотились наші писанки по цілому світі. Добрий десяток полетів до Фінляндії, Швеції, Індії, Марокко і Пакістану. На всіх коробках я дописувала: "Ukrainian Easter Eggs - Pysanky". Книжку Іванни Савицької читається легко, такі легкі й обкладинка та заставки Б. Божемського.

Марія Струтинська. „АМЕРИКАНКА". П'еса для молоді у трьох актах, з епілогом. Філядельфія, Па. 1973, ст. 30.

Це відбитка з журналу „Крилаті" (1964); цю п'єсу вже ставили тричі на сцені в Чикаґо й у Детройті. Особи: два українські хлопці й одна дівчина, мати й батько та дві американські дівчини й три американські хлопці: 17-річна Тамарка вже „американізується" і рветься в американське товариство, де один хлопець нею цікавиться. Та американка Люїза висміває новоприбулих слов'ян, і це отямило Тамарку, яка залишає це товариство, а „її" Стів не став у її обороні, а опісля виїхав на вакації до Европи. Тамара пригадує собі тепер свого українського Ростика та їде з ним на курси українознавства до Канади, покидаючи своє „американство".

Авторка заторкнула тут болючу, бо смертоносну проблему винародовлювання нашої молоді, на що в нас не звертається належної уваги, і деколи „американізації" добровільній протиставиться „українізацію" насильну, що не завжди дає бажані наслідки, бо діти бунтуються проти того, що їм накидається. Тамара повертається до українства, бо її не прийняли американці. А якби були нею тішилися в Бетті, то що було б тоді?

Гадаємо, що недоцільно протиставити українство американізмові, бо тоді не буде успіху, ми ж живемо серед американського моря. Та побажано, щоб наша дитина радісно йшла на українознавство, а не тільки з примусу. Знаємо, що це нелегко осягнути... Це залежить від родини, церкви і школи (навіть т. зв. парафіяльної), де не завжди і не всюди так діється, щоб українська дитина з любов'ю й пошаною ставилася до своєї рідної мови.

Лев Биковський. З ҐЕНЕРАЛЬНОЇ ГУБЕРНІЇ ДО ВАРТЕҐАУ. Спомини, 1944-1945. Денвер, 1973. Обгортка мистця Юрія Саластіона. Відбито 300 примірників машинопису коштом пані Марії Биковської.

Автор у „Вступі" до цих спогадів (9-12) точно подає, що з його життя (нар. 1895) вже описане в спогадах, і що ще має бути зроблене, щоб ціле його життя було змальоване в книжках. Досі він видав 7 публікацій, в яких є мемуари від молодости аж до перебування в Німеччині, а про життя в цій країні має ще написати, хоч частинно про це вже надруковано в „творі підсумкового характеру" під заг. „У службах українській книжці" (Денвер , 1972, ст. 284).

Виглядало б, що автор нічого не робить, тільки пише спомини про себе, в дійсності воно не так, бо в цій „книзі подана бібліографія його друкованих праць, яких є понад 10 назв.

(Закінчення на стор. 4-ій)

І. С. Коропецький

ЧОМУ САМЕ МАНІТОБА?

„Коли немає візії, народ гине!"
(Приповідки, 29, 18).

Недавно українська преса принесла вістку про активізацію діяльности і про певні успіхи Іміґраційної Служби Українців Канади. Згідно з цим повідомленням, заіснувала можливість для переселення українців з Південної Америки та Европи до канадської провінції Онтаріо. Це відноситься в першу черґу до людей, які мають близьких свояків у Канаді і також до тих, які готові працювати в ділянках господарства, де відчувається брак робочої сили. Немає найменшого сумніву, що цю ініціятиву ІСУК треба гаряче вітати, бо вона спричиниться до значного покращання матеріяльного становища дотичних людей, які живуть у дуже невідрадних обставинах у країнах їхнього поселення.

Це саме повідомлення заторкує також національний аспект потреби такого переселення. Там кажеться, що українські еміґранти в країнах Південної Америки та Европи є наражені на скору денаціоналізацію, а переїзд до Канади врятував би їх перед цією загрозою. Ця акція спричинилася б також до скріплення ваги українського поселення в Канаді, де воно останньо слабне через брак нового доплиknown іміґрантів. Одначе в цьому повідомленні говориться і таке, що в Канаді „асиміляція поширюється зі скорістю 30 відсотків річно." (До речі, неясно, чому якраз 30 відсотків?) На підставі цих даних можна прийти до висновку, що переселення до Канади з інших країн зводитиметься до того, що українські поселенці чи їхні діти та внуки замість денаціоналізуватися там, де вони живуть, по переїзді до Канади будуть тут тратити свою національну ідентичність, хоч може трохи повільніше.

Історія старіших за нашу еміґрацій (німецької, ірляндської, італійської) наглядно потверджує таку сумну проґнозу і для української еміґрації, в якій країні вона б не поселилася. Коли перше покоління еміґрантів, з якоїб причини і коли б воно не приїхало до якоїсь країни, старається зберегти рідну мову на новім місці поселення, дотримується старих звичаїв і творить різні організації, то справа з її нащадками зовсім інша. Через розкинене поселення, через вимоги праці, а головно через мішані шлюби, наступні покоління затрачують свою окремішність і інтеґруються у суспільство своїх країн. Вправді існують познаки, що окремі одиниці третього і четвертого покоління цікавляться національністю своїх предків, але це радше є виявом атрактивности екзотики, охоти бути оригінальним у своїм окруженні тощо. Нема причини не вірити, що подібною не буде доля української еміґрації в ЗСА чи Канаді, тим більше, що почуття національної свідомости багатьох її членів дуже слабе.

Отже повстає питання у цілій своїй гостроті, чи взагалі існує яка можливість збереження національної окремішности української еміґрації на довшу мету. Все-ж таки я думаю, що така можливість є і вона є одинока, а саме: компактне поселення українців якійсь частині одної країни. Лише в таких умовах буде можливо, щоб українці одружувалися зі собою, вживали своєї рідної мови та розвивали свою культуру. Лише в цей спосіб вони зможуть створити біологічну і культурну базу для збереження української присутности поза межами батьківщини. Ідея не нова. Її вперше підніс ред. Роман Ільницький вже давно. Тепер у вічі з неминучою національною смертю української еміґрації вона знаходить все більше активних прихильників.

Коли ми згідні в тому, що компактне поселення є одинокою розв'язкою для української еміґрації, то насувається питання, яка країна, і яка її частина найкраще надаються на таке поселення? З огляду на вагу українців у всім населенні, федеральний устрій та політику багатокультурности такою країною без всякого сумніву є Канада. Між її провінціями три — Манітоба, Саскачеван і Алберта — мають значний відсоток українського населення і через це заслуговують на особливу увагу. Вибір між ними є справою не малої ваги; він може мати колосальний вплив на долю нашого цілого народу на сторіччя. Тому є необхідна дискусія на цю тему, в якій повинні забрати голос якнайширші круги нашої громадськости.

На нашу думку, на край майбутности нашої еміґрації найкраще підходить Манітоба. Тут не місце докладно аналізувати всі фактори важливі в цьому відношенні. Вистачить згадати, що ця провінція була першим осідком наших еміґрантів в Канаді. Симптоматично, що якраз в одній з тамошніх місцевостей, Дофін, відбуваються рікрічно дуже вдалі фестивалі української культури та побуту. Чи це не доказ, що українська молодь, яка влаштовує ці фестивалі, інстинктовно вертає до місць, де починалося українське життя у Новому Світі? Клімат її південної частини дуже подібний до клімату України. Згідно з найновішим переписом населення, українці становлять у цій провінції і також в її столиці — Вінніпеґу — більше одинадцяти відсотків всього населення. Це місто є і осідком метрополій обидвох наших церков, різних інституцій, преси, тощо. Земля біля одної четвертої Манітоби на півдні є дуже урожайна і тамошня продукція зерна, промислових культур та тваринництва є не лише важливою для економіки цієї провінції, але також для цілої Канади. Промисловість, розміщена майже в цілості у Вінніпезі, базується головно на переробці сільсько-господарської сировини, але при тім включає також багато інших її галузей. В провінції видобувають ряд важливих металів, як мідь, золото, срібло, цинк та інші. З огляду на велике число річок та озер та наявности великих лісів, Манітоба має великі можливості розвитку різних промислів на базі цього роду сировини. Там є також добрі можливості для розвитку дешевої гідро-енерґії, що без сумніву матиме позитивний вплив на ріст всієї економіки.

Вкінці, Вінніпеґ і також інші місцевості провінції мають дуже добре розвинуте комунікаційне сполучення з іншими провінціями Канади та зі ЗСА. Назагал можна сміло твердити, що прогноза значного економічного росту цієї провінції на довшу мету є дуже позитивна.

Коли порівняти її економічний ріст за останнє десятиріччя з двома іншими провінціями, де є значне українське поселення, то Манітоба була позаду Альберти, але попереду Саскачевану під оглядом всієї економіки, але була попереду цих двох під оглядом сільського господарства. У випадку Альберти, то ця провінція переживає останньо свого роду промисловий „бум", який знайшов своє віддзеркалення у дуже скорім прирості її населення за рахунок еміґрації з інших канадських провінцій, а також з різних европейських країн. В таких обставинах еміґрація українців до Альберти ішла б в розріз з їх національними інтересами. Демографічні можливості нашої еміґрації є досить обмежені, бо остаточно число потенційних українських переселенців до Канади не таке то велике. А через скорий ріст неукраїнських мешканців Алберти ми скоро опинимося в цій провінції у дуже незначній меншості подібно, як це сталося в Онтаріо. Отже, як під економічним оглядом, так з уваги на можливість осягнення значної ваги у всім населенні, Манітоба являється найкращим проспектом для компактного поселення української еміґрації.

Це на довшу мету. На безпосередню будучність економічні можливості в Манітобі є також заохочуючі. Потенційні переселенці чи то з Південної Америки чи з Европи це переважно хліборобські робітники. На таких запотребування в Манітобі є дуже велике і платня відносно немала — 3.50 дол. на годину. У промисловості є також стале запотребування на різного роду робітників. При тім не треба забувати, що кожний новоприбулий є не лише потенційним продуцентом, але також консументом так, що приріст населення головно за рахунок іміґрації є імпульсом до прискорення економічного росту даної країни.

Продовження буде

Леся Храплива

СТІНА ІСАЇ

Щоб добитися заступництва Об'єднаних Націй за Валентином Морозом, біля двадцяти українок провело триденну голодівку й чування у сірих в'язничних одягах, за колючими дротами. За їх плечима, напроти будинку Об'єднаних Націй у Ню Йорку, підіймається „стіна пророка Ісаї", із викутим його пророцтвом про майбутній мир на землі.

У центрі світу —
Благовість Ісаї,
У камінь вкована,
З високих стін звіщає:
— „Народам мир;
Оце пора настала
Перекувати всі мечі на рала,
А списи — на ножі, сади щепити . . ."

Більмами скла
Знапроти гордовито
Твердиня справедливости
Росте під небо.

Кому ж покутниць
В сірих рясах треба?
Кому — в добу закоханих гармоній —
Колючий дисонанс,
Жалібні тони?
Щасливим — що
Незрозумілі сльози:
— „Тебе ридаємо,
Морозе наш,
Мо-ро-зе . . ."

Весь день так, навісні . . .
І коли ніч западе,
Серця вогненні —
Мерехтять лямпади.
Волосся попелом повипане зарання:
Розлук і тюрм,
Зневаги і скитання.

Чотки в руках.
Крізь громи голос мліє:
— „Спаси нам Валентина, о Маріє!"
А вітер — літо ж —
Вже листки осінні
В жорстоких кругах
Гонить по камінні
Таємним шерхотом —
Свої чотки читає.

— Оце твій мир,
Міжнародній Ісає?

Послухай: в вітру гул,
У пітьму лиховісну
Скресає зі степів
Сизоголова пісня:

— „Ой вивели Морозенка
На Савур - могилу:
— Подивися Морозенку
На свою Україну" . . .
— подивися за море,
Ачей відпочинеш хоч трохи.
Чуєш?
Слово останнє Твоє,
Перше слово нової епохи,
Вимовляють устами покірними
Вірні невісти.

У Владимірській —
Там ані пити, ні їсти,
Тільки кров'ю гарячою,
Серцем Мороза роздертим,
Загрівати мільйони нові,
Годувати народу безсмертя.

Поміж велетні-стін
Розвернулася туга жагуча
Незчислимих уже поколінь:

— „Ой заплакала Морозиха
Із побачення йдучи . . ."

**

Сходить ранок несміливий,
Шерхнуть уста молитовні,
Довкруги торохкоче життя,
Справедливість ликує назовні,
А внизу, поза дротами,
Сірі, натомлені жриці
Небувале, чудне
Благовістять всесвітній столиці:
Про замучених жертв прапори,
Про квітучі садами майбутніми сльози,
З-поза грат справедливість нову —
Перемогу
Безсмертних Морозів.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

На Фонд видання
ЩОДЕННИКА НАЧАЛЬНОЇ КОМАНДИ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ
зложили:

Проф. М. ЦЯПКА	$10.00
Проф. Михайло ЧОРНОДОЛЬСЬКИЙ	10.00
Проф. Дарія ВИТАНОВИЧ	10.00
Проф. д-р Василь СТЕЦЮК	10.00
Пані Анна НИКИФОРЯКОВА	10.00
Пані Віра ДАНЕЦЬ	5.00

ВП. Жертводавцям дякуємо.
Українське Кооперативне Видавництво „ЧЕРВОНА КАЛИНА"
P.O. Box 507, Church Street Sta.
New York, N.Y. 10008

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США
ЛІТНІЙ СЕМІНАР
18-24-го серпня 1974 р.
„Карпатія"
Rt 23 A Hunter — Lexington, N.Y.
ПРОГРАМА:
Д-р Роман Шпорлюк — „Україна після Сталіна — культура і політика".
Юрій Грабович — „Модерна українська поезія"
Літній семінар це Ваша нагода познайомитися з поточними українськими проблемами в товариській атмосфері.
Зголошення:
Д-р О. Третяк
(215) SH 8-1737
або
Карпатія
PO Box 126
Lexington, N. Y. 12452
Тел.: (518) 989-6622

Відзначили 75-ліття Юліяна Ревая

27-го липня ц.р. приятелі і колишні співробітники вчителя, посла, міністра й прем'єра Карпатської України Юліяна І. Ревая відзначили в Українському Інституті Америки в Ню Йорку 75-ліття з дня народин. Зустріч відкрив д-р Василь Вереш, секретар Карпатського Дослідного Центру в ЗСА, який розповів про великий вклад праці Ю. Ревая в розбудову шкільництва та віддану політично-громадську працю для свого народу у Карпатській Україні. Сеньйор карпатських українців, проф. Августин Штефан дав характеристику Ю. Ревая, насвітливши його відважні почини й його боротьбу із чехо - словацькими властями на Карпатській Україні. А. Штефан відзначив, що народ на Закарпатті пам'ятає і вшановує до сьогодні своїх громадсько-політичних діячів з років перед Другою світовою війною, про що оповідають нові пришельці із Карпатської України. Ювілята також вітали: д-р В. Душник, редактор „Українського Квартальника", мґр Іван Базарко, екзекутивний директор УККА, який пригадав ювілятові його вклад праці в розбудову українського зорганізованого життя, вперш у чергу УККА та інших репрезентацій на терені ЗСА; проф. Григорій Костюк, голова Українських Письменників в Екзилі „Слово", який розповів, що в 1939-му році в концтаборі у Воркуті він вперше довідався там про події на Карпатській Україні і про Юліяна Ревая як її прем'єра; проф. Петро Стерчо, заступник голови НТШ; проф. Іван Замша, директор УВАН-у; Маріян Коць, представник Т-ва Українських Кооператорів в ЗСА; інж. Роман Раковський від імени Головної Управи Організації Українців „Самопоміч" в ЗСА та від Федеральної Кооперативи в Ню Йорку, в якій Ю. Ревай працював на протязі 20-ти років та якої був президентом; м.р О. Германюк, директор Українського Народного Дому в Ню Йорку; д-р Микола Вацик, член Програмової комісії Українського Інституту Америки; д-р Роман С. Голіят від Спілки Українських Журналістів Америки, членом якої є ювілят.

Юліян Ревай, подякував усім за „збитки" — несподіванку, яку йому зробили поза „його плечима". Одночасно він розповів про себе, згадуючи давні часи, коли то родичі віддали його в школу в Ужгороді, де вчили угорською мовою, незрозумілою для молодого хлопчини, бо дома розговірною мовою була „руська" мова. Коли мати ювілята бачила часто заплаканого хлопця і довідалася, що його в школі висміюють, бо не знає угорської мови, переписала його в наступному шкільному році до школи де викладовою мовою була рідна „руська" мова. Та школа була під управою о. Августина Волошина, який вже в 1910-му році сіяв зерно української науки й свідомости на Карпатській Україні. У зв'язку з цим ювілят ширше поінформував про працю професора Августина Штефана, о. д-ра А. Волошина й свою на відтинку українського шкільництва, кооперативному й громадсько-політичному, підкресливши, що не легко було працювати свідомим українцям там, де проти українського національного руху були мадяри, чехи й москвофіли. Усі вони мали свої газети й постійно виступали проти українського елементу, намагаючись розбити український національний фронт. Щоб успішніше боротися з цими часто провокаційними нападами, в 1937-му році засновано український щоденник „Нова свобода". Фінансову базу щоденника забезпечили молоді вчителі своїми пожертвами, чим допомогли створити форум для боротьби з русофільськими й іншими ворожими нападами на український національний рух в Карпатській Україні.

Коли, в 1939-му році в Геделле на Мадярщині відбувався світовий з'їзд скавтів — пластунів — джемборі, Юліян Ревай, як крайовий керівник Пласту в Карпатській Україні, очолив в Геделле українську групу пластунів, які виступали на тому світовому джемборі під своїм синьо - жовтим прапором і репрезентували всю Україну, враховуючи це, що Пласт в тому часі під Польщею був заборонений. По повороті на Карпатську Україну, Ю. Ревая і всю групу в числі 10-ти осіб переслуховували чеські жандарми, а деякі з них були навіть арештовані за „українську ірреденту". Ювілят наводив окремі епізоди з минулого, щоб пригадати, як то тяжко було працювати для української справи на рідних землях під чужою окупацією.

На закінчення зустрічі д-р Василь Вереш передав ювілятові привіт від Карпатських Січовиків. В часі спільної перекуски присутні мали ще змогу окремо побажати ювілятові та обмінятися з ним думками про минуле й сучасне.

Роман С. Голіят

Появилося чергове число „Українського Квартальника"

Ню Йорк. — У розпродажу вже є чергове, за літо 1974 року, чосло англомовного журналу „Український квартальник". У цьому числі окремим матеріялом відзначено 15-річчя з дня проголошення резолюції про Тиждень Поневолених Націй. Цей матеріял доповнює стаття проф. Л. Добрянського „Ілюзії відпруження". Редакційна стаття журналу присвячна аналізі писань російських дисидентів під кутом їхніх поглядів на майбутнє російської совєтської імперії. У цій статті розглядається погляди А. Сахарова, А. Амальрика, Р. Медведєва та А. Солженіцина.

Редактор журналу д-р В. Душник опублікував статтю в основному над німецькою нової Німеччини, зупиняючись на темі соціял - демократичною східньою політикою, а Роман Рахманний — на тему контексті відношення етнічних груп англосаксів, французької та інших груп ситуації в Канаді в загальнопоза англосаксами і французами. На тему кари смерти в СССР написав проф. Джозеф Ровчек, а проф. Кванг Ро з Тексаського університету розглянув проблему „З'єднання Кореї та СССР". В журналі є розділ з оглядом новіших публікацій та „відділ документації" і „україніка". У „Хроніці поточних подій" подано огляд українського життя в ЗСА та інших країн українського поселення.

„Український квартальник" відзначає в цьому році 30-річчя з часу свого заснування. Видає журнал Український Конгресовий Комітет Америки.

Програма 6-го Карпато-Лемківського
НАРОДНОГО ФЕСТИВАЛЮ
який відбудеться
17-го і 18-го серпня 1974 року
в Лемко-Ресорт, Монро, Н. Й.
з гостинним виступом
сестер БАЙКО і ІВАНА ПОПОВИЧА зі Львова
ПРОГРАМА ФЕСТИВАЛЮ:
Субота, 17 серпня 1974. Початок о год. 2-ій по пол.
1. Клівлендський танцювальний ансамбль.
2. Тройка Балалайка — Гелен Форназер, директор.
3. Польський танцювальний ансамбль Матуш.
4. Російський танцювальний ансамбль ім. Глінки.

Ввечері МУЗИКА до ТАНЦІВ

Неділя, 18 серпня 1974.
О год. 10:30 рано — Богослуження.
Початок фестивальної програми о год. 2-ій по пол.
1. Хор семінаристів ім. св. Тихона.
2. Клівлендський танцювальний ансамбль.
3. Словацький танцювальний ансамбль Лімбора.
4. Російський танцювальний ансамбль ім. Глінки.

ВСІ ЗАПРОШЕНІ!

Під звуки бандур...

Оселя ОДУМ-у, „Київ" (О. Ш.). — Під таким кличем на Одумівці, в суботу 10-го серпня ц.р., розпочався курс українознавства получений з удосконаленням навчання гри, на бандурі.

Кожного року провід Об'єднання Демократичної Української Молоді в процесі приготування до літніх таборів, а зокрема табору українознавства, шукає за методами, щоб ті табори мали якнайкращі висліди. Провід ОДУМ-у намагається, щоб таборова молодь в короткому часі осягнула якнайбільше. І тому цьогорічний табір українознавства не присвячено якійсь однорідній темі українського життя тут чи в Україні, але включає, крім теоретичних лекцій, навчання гри на бандурі.

Навчання гри на бандурі проводить відомий бандурист, член Капелі Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка Петро Китастий. Його безпосереднім помічником і відповідальним за цю частину табору є інж. Петро Гурський, який також вже присвятив багато часу і вміння для навчання одумівської молоді на терені Філядельфії. Інструктори й молодь з великим ентузіязмом взялися до праці, і вже на суботу увечорі 17-го серпня запланований Кобзарський Вечір на Оселі „Київ'.

Другою частиною цього табору, який триватиме два тижні, є теоретичні лекції з українознавства. І так, під звуки рідного національного інструменту, українська молодь пізнаватиме і сприйматиме історію, літературу й культуру своїх предків.

Керівником цієї академічної частини є проф. д-р Євген Федоренко. Лекторами будуть визначні українські поети, письменники, політичні й громадські діячі: В. Барка, д-р М. Воскобійник, ред. Б. Кравців, предсідник УНСоюзу Й. Лисогір, проф. П. Мегик, мґр О. Олесницький, предсідник УРСоюзу І. Олексин, ред. Л. Полтава, д-р М.Прокоп, проф. д-р Я. Гурський. Першого тижня комендантом цього табору буде Ю. Іхтіаров, а другого — Ліда Китаста.

Усіх учасників табору є понад 40. Крім одумівців є частина пластунів і молоді, яка не належить до ніякої молодечої української організації. Важливою подією для таборовиків, зокрема юних бандуристів, буде момент, коли до них завітає бандурист-віртуоз, композитор, керівник капелі Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка маестро Григорій Трохимович Китастий.

Така форма і такий зміст програми табору українознавства напевно принесе беззаперечну користь нашій українській молоді, а їхнім батькам особливу гордість.

Григорій Ярмоленко вибрав волю

Сідней. — Як інформує західня преса, 18-річний юнак музика Григорій Ярмоленко, який перебував в Австралії в складі совєтської делегації, що брала участь у конференції музичного виховання, попросив австралійського поліциста, щоб той уже перед виїздом до СССР завіз його на будь-яку поліц. станицю. Приїхавши на пол. станицю, Ярмоленко заявив, що не бажає повертатися до СССР і просить уділити йому права азилю. Справу Г. Ярмоленка розглядають тепер еміграцій-

Ділюся сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що дня 14-го серпня 1974 р. після довгої недуги
упокоївся в Бозі
мій Найдорожчий МУЖ

бл. п.
ІВАН НАЛЬМУК

Народився у Західній Україні.

ПАНАХИДА у п'ятницю, 16-го серпня 1974 р., о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Gleason Funeral Home, на розі 149-ої вул. і Northern Blvd. у Flushing, N.Y.

ПОХОРОН у суботу, 17-го серпня 1974 р. о год. 8-ій ранку з церкви св. Тройці при 359 Broom Street у Ню Йорку на Український Православний Цвинтар у Савт Бавнд Брук, Н. Дж.

Горем прибита —
дружина — КСЕНЯ

В безмежному смутку повідомляємо
Приятелів і Друзів по Зброї,
що дня 14-го серпня 1974 р. о год. 8-ій рано
в Дорнстадт, Німеччина, відійшов
на Вічний Спочинок на 84-му році життя

св. п. ген.-хор.
МИКОЛА ШРАМЕНКО

бувший командир Четвертої Київської Стрілецької Дивізії Армії УНР, учасник Першого і Другого Зимових Походів, бувший член Уряду УНР в екзилі, провідний політичний і громадський діяч.

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 19-го серпня 1974 р. на цвинтарі Вальдфрідгоф в Мюнхені.

Горем прибиті:
дочка ВАСИЛИНА ШРАМЕНКО-ДАНКО з мужем БОГДАНОМ
внучка ТАМАРА ПРОТОПОПІВ
Просимо про гарячі молитви.
W. Danko bei Novak
8 Muenchen 80, Plankenstein str. 9 Germany

ОМЕЛЯН ГОШОВСЬКИЙ ДОРОЖИВ СПРАВОЮ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ В ГАРВАРДІ.
В світлу пам'ять померлого
Омеляна Гошовського
на Фонд Катедр Українознавства (ФКУ) в Гарвардському університеті склали пожертви:
по 100.00 дол. — Ігор Гошовський, Христина Гошовська, Сергій Гошовський;
по 20.00 дол. — Орест Юрчук, Мирослав і Михайлина Юрчук, Нестор і Віра Юрчук, Іриней і Оленка Юрчук, Стан і Марта Тусен, Василь і Зірка Біла, Кітка Серотюк;
10.00 дол. — Стенлей і Наталія Лінк;
по 5.00 дол. — Бетті Герзог, Віллім Бровн.
Всім Жертводавцям — щира подяка.
Покійному — Вічная Пам'ять!
ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФКУ

ПОДЯКА
На нову церкву св. Юра в Ню Йорку в пам'ять бл. п.
Отця Крилошанина Юрія Менцінського
зложили:

Орест Менцінський з дружиною Святославою	$100.00
Володимир і Дарія Менцінські	60.00
Мґр. Іван і Наталія Базарко	50.00
Марія Менцінська	25.00
Леся з Менцінських Яблонська з мужем Михайлом	25.00
Адв. Роман і Ольга Гутлевич	25.00
Д-р Ярослава Грабович (Ню Бронсвик)	25.00
Дарія Данилюк	20.00
Галина Скорецька	20.00
Богдан і Ольга Фостяк	10.00
Роман і Марта Данилюк	10.00
Родина Лозинських	10.00
Надя Данилюк	10.00
Віра Менцінська	10.00
Леонтій і Лідія Крушельницькі	10.00
Остап і Слава Олесницькі	10.00

Усім Жертводавцям щира подяка!
о. ВОЛОДИМИР ГАВЛІЧ, ЧСВВ
Ігумен-Парох св. Юра

ПОДЯКА
На нову церкву св. Юра в Ню Йорку у пам'ять
бл. п. д-ра Богдана Каратницького
зложили:

Анна Никифорак	$25.00
Люба і Мирон Чолган	25.00
Зенон Тимків	25.00
Катя і Юрко Венгринович	25.00
Богдан і Ольга Фостяк	25.00
Августин Сумик	20.00
Роман і Марта Данилюк	20.00
Ярослава Лупшинська	20.00
Степан і Анна Сеарета	20.00
Роман і Кіра Скоробогаті	15.00
Адв. Роман і Ольга Гутлевич	10.00
Стефанія Крушельницька	10.00
Богдан і Наталя Шерфецькі	10.00
Ярослав і Ольга Никифорик	10.00
Ярослав і Ярослава Лабка	5.00
Ярослава Салик	3.00

Усім Жертводавцям щира подяка!
Ігумен-Парох св. Юра
о. ВОЛОДИМИР ГАВЛІЧ, ЧСВВ

На Фонд видання КОРОТКОЇ ІЛЮСТРОВАНОЇ ІСТОРІЇ УСС ДЛЯ МОЛОДІ
„ПІСНЯ ПРО ЧЕРВОНУ КАЛИНУ"
бл. п. сотника УСС
ЖИҐМОНТА БОГДАНА ОЛЕКСИНА
зложили:

ВП. П-во Мирослава і Роман Грабець, Клівленд	$150.00
ВП. П-во Олег і Бернис Богуш, Клівленд	150.00
ВП. П-во Юрій і Віра Грабець, Клівленд	100.00
ВП. П-во Віра і Франк Молле, Клівленд	100.00
ВП. П-во Ірена і Антін Федеишин, Клівленд	50.00
Всеч. о. Володимир Кармазин, Ветлегем, Па.	20.00
Всеч. о. Степан Городецький, Рочестер, Н. Й.	10.00
ВП. П-во Степан і Володимира Небеш, Клівленд	10.00

ВП. Жертводавцям дякує
Українське Кооперативне Видавництво „ЧЕРВОНА КАЛИНА"
P.O. Box 507, Church Street Sta.
New York, N.Y. 10008

Замість квітів на могилу, в 10-ту річницю смерти мойого Незабутнього ЧОЛОВІКА
бл. п. проф. Григорія Денисенка
складаю:

на будівельний фонд Української Православної Церкви в Вашингтоні	$100.00
на потреби УНР	25.00
на потреби УТГІ в Мюнхені	25.00
на потреби УВАН в ЗСА	25.00
на потреби НТШ в Сарсел	25.00

КАТЕРИНА ДЕНИСЕНКО з Родиною

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА

бл. п.
АДОЛЬФА КАРПЮКА

будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
в СУБОТУ, 17-го СЕРПНЯ ц. р. о год. 8:30 ранку, в церкві ПОКРОВА БОЖОЇ МАТЕРІ, ОЗОН ПАРК, Н. Й.,
в СУБОТУ, 24-го СЕРПНЯ ц. р. о год. 8:30 ранку, в церкві СВ. ЮРА, НЮ ЙОРК, 7-ма вулиця і в год. 9:30 ранку в церкві ВСІХ СВЯТИХ, 206 Е. 11-та вул.
Про молитви за душу Покійного, просять
дружина — РОМАНА, СЕСТРА, БРАТ

Повідомляємо Родину і Приятелів,
що 2-го березня 1974 року померла моя
БРАТОВА

бл. п.
МАГДАЛИНА з ЛУЦІВ НЕЛИМАН

народжена в Надвірній, Зах. Україна.
ПОХОВАНА біля свого чоловіка в Ліверпул, Австралія.
Залишила в глибоку смутку 2 дочки, зятів, 3 внуки, правнука і велику Родину в Україні і Америці.
ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями та Знайомими,
що дня 6-го серпня 1974 року помер в Гартфорді, Конн.
на 58-му році життя

бл. п.
ВОЛОДИМИР БУДАС (БАЛДИС)

народжений в Музоліві, Підгаєцького повіту, Західня Україна.
У глибокому смутку залишилися:
дружина — АННА
донька — РЕНА
син — ОРЕСТ
сестра — ОЛЬГА на Україні
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Кіссінджер і сенатори шукають компромісової згоди на еміграцію жидів з СССР

Вашингтон. — Намагання знайти компромісову розв'язку непорозуміння між Урядом і Конгресом в справі еміграції жидів з СССР і схвалення торговельного закону, який передбачає уділення для СССР статусу упривілійованої держави, від якого фактично залежить дальша еміграція жидів — увійшла на думку пресових коментаторів, у дицидуючу фазу. Президент Форд заповів свою безпосередню участь у переговорах, які відбуваються між державним секретарим Генрі Кіссінджером і трьома сенаторами: Генрі Джексоном, Абрагамом Рібікофф і Джекобом Джевітсом. Згадана чвірка і їхні помічники вже від довшого часу працюють над узгідненням американської пропозиції, яка повинна бути представлена Урядові Совєтського Союзу відносно цієї справи. Американський уряд домагатиметься від Москви запевнення, що бажаючі еміґрувати з СССР не будуть автоматично позбавлювані праці чи карані як злочинці і що квоту еміґрантів треба абсолютно збільшити. Як відомо, досі така квота не переходила 35.000 у річному відношенні.

преса віднотовує, що в Конґресі ЗСА є абсолютна більшість, яка може легко заблькувати корисні для Москви торговельні умови, якщо Москва не облегшить еміграційні умовини. Державний секретар Кіссінджер вірить в компромісову розв'язку цієї справи. Президент Форд у свойому звернені до Конґресу висловив сподівання, що змодефіковані торговельні договори будуть скоро схвалені Конгресом, що дасть змогу Урядові вести дальші переговори з іншими країнами світу. Президент відмітив, що він є оптимістом і вірить, що Конґрес схвалить сприємливу для Уряду постанову в цій справі.

Жидівські організації, у зв'язку з цими переговорами, висловили своє стурбування тим фактом, що СССР, мабуть під тиском Америки, скоротив майже на 40 відсотків еміграцію, порівнюючи з 1973 р. На запитання американського уряду в Москві пояснили, що зменшення еміґрації наступило тому, що серед жидівського населення в СССР відчувається чимраз менше заінтересування справами виїзду.

Наради Католицьких Священиків Етнічних груп

У днях 18-21 го червня ц. р. відбулася конференція католицьких священиків у Семінарії св. Карла Бормеоо, біля Клівленду, Огайо. Участь у цих нарадах взяли представники таких етнічних груп: українці хорвати, чехи, еспанці, мадяри, ірляндці, італійці, литовці, поляки, словаки, словенці — священики, монахи, монахині, питомці духовної семінарії та запрошені миряни — разом понад 200 осіб. Конференцію влаштувало т-во „Національний Центр для Міських Етнічних Справ", Очолює цю установу Гено Бароні як президент, що зумів зорганізувати деяких визначних осіб та невтомними заходами почав активізувати справи пов'язані з діяльністю етнічних груп. Директором цієї установи є Джером Б. Евчест, який проводив нарадами конференції Дбайливо складена і підготована програма нарад відбулася у шістьох секціях, де обговорювано й приготовлювано постанови та резолюції для пленарних нарад.

Нас цікавить зокрема дві справи, а це участь українців в цих нарадах, та яка користь з того для нашої етнічної групи.

Українську делегацію очолював преосвящ. Василь Лостин, єпископ, Філядельфійський помічник. Це незвичайно вирізняло нашу делегацію. Владика Лостин був головним промовцем під час спільного обіду. У промові Владика головно звернув увагу на працю парафій, щоб доцільно забезпечити опікою старших людей, зокрема у великих містах. Владика подав конкретні заходи та напрямні праці. Порушені ним справи незвичайно зацікавили присутніх, що згодом живо обговорювали проблеми пов'язані з опікою над старшими людьми. В тій справі вирішено ряд різних напрямів та заходів. Крім того Владика відслужив Архиєрейську Службу Божу в сослуженні всіх священиків східніх обрядів, що були присутні. Монс. о. д-р Віктор И. Поспішіль був модератором нарад, де обговорювано відношення етнічних парафій до дієцезії та ролю священика і взаємовідносини до миран і ординаріяту. Наша Українська Католицька Церква у ЗСА має завершену свою побудову аж до Митрополії включно — тому могла послужити прикладами для етнічних парафій латинського обряду, як у нас зберігається, плекається і які великі можливости скріплення національної (етнічної спадщини).

Деякі дискутанти під час нарад підкреслювали, що Ординаріяти інколи придержуються теорії обов'язкової американізації (теорія перетоплюваного кітла), що незавжди в житті оправдується. Вони не завжди мають належне зрозуміння до потреб та життьових вимог етнічних груп, які тут і там ще задержали суцільні парафії в дієцезіях латинського обряду. Часто непорозуміння в тих справах, а зокрема коли йдеться про збереження національної спадщини доводить до того, що молодше покоління переходить до інших парафій та залишає свої етнічні групи, відходить від своєї національної спільноти. У висліді дискусії намічено плян праці,щоб пожвавити суспільну працю у поодиноких етнічних групах. Отець Атаназій Пекар ЧСВВ, професор Духовної Семінарії св. Кирила і Методія у Піттсбурґу був членом секції панелю, де продискутовано тему: Значення мови в Літургії, у плеканні етнічної культури та душпастирюванні. Тут теж довголітня практика й досвід української церкви міг послужити прикладом, бо ж ще недавно у всіх церквах латинського обряду Богослуження відбувалися латинською мовою. В панелю, ще обговорювано справу опіки над старшими, модератом був Андрій Масюк з Філядельфії, що працює професійно у цій ділянці. Це незвичайно важливі справи для священика у душпастирській та суспільно громадській праці. Отець Маріян Бутринський з Чикаґо працював у секції, що оформлювала постанови нарад української делегації. Крім того живу участь у нарадах брали о. Михайло Ревтюк та о. Лев Адамяк з Йонкставну, Огайо, о. Павло Ґутрісс — Францішканин, парох церкви в Росфорд Огайо і о. В. Велмедик з Католицького Переселенчого Комітету у Клівленді.

Для нас українців ця нарада є важлива в двох аспектах: — саме наша Церква могла в багатьох випадках послужити прикладом, яке значення для етнічних груп має церква, де можна зберігати, плекати й розвивати культуру даної етнічної спільноти. Така церква стає національною остоєю даної спільноти та скріплює духовий ріст вірних; — беручи під увагу велику чисельність поодиноких етнічних груп, їхні замітні впливи у суспільному житті аж до високих становищ у державній адміністрації, чи законодавчих установах — співпраця нашої етнічної групи з ними є не лише побажана, але й корисна. З одного боку інші етнічні групи інколи, взоруючись на наших прикладах будуть нас наслідувати, а з другого, це буде стимулювати теж нашу працю. Зокрема наше молодше покоління наглядно бачитиме, що бути американцем — громадянином та брати чинну участь у загально громадському житті — недоцільно й не вказано — відчужуватися від своєї етнічної спільноти.

Мгр Іван Скочиляс

ПРОФ. АРТУР ПРУДЕН КОЛМАН

(Закінчення зі стор. 2-ої)

дав Слов'янський Інститут при Маркетському університеті в Мілвокі. Того ж року Колман видав літературний ессей про Мазепу та версії про українського гетьмана в польській та американській літературі. Останнім вкладом проф. Колмана в українську культуру була його доповідь в грудні 1969 р. в Українському Інституті Америки в циклі доповідей ім. Івана Франка влаштованих Українським Конгресовим Комітетом Америки. Він говорив про „Нову Золоту Добу України", з'ясовуючи свої думки та рефлексії про поступ українознавчих студій в Америці й Канаді. Ця доповідь появилася у вересневому числі „Українського Квартальника" в 1970 р.

Проф. Колман був людиною високої ерудиції та знання. Будучи ірляндського походження, він не тільки зумів опанувати польську мову, але знав також добре українську й російську. Він був одним з перших американських піонерів на полі слов'янських студій в Америці. У своїх численних статтях та доповідях він постійно підкреслював важливість слов'янських студій і зробив дуже багато для поширення й поглиблення українських літературних цінностей в Америці. Він вперто поборював концепцію та практику ідентифікування слов'янських студій з російськими студіями, що на жаль, подекуди практикувалося та ще і досі практикується.

Це, що сьогодні існують славістичні студії та курси при різних американських університетах, є у великій мірі заслугою таких американських академічних піонерів, як проф. Колман та інші.

Д-р Колман співпрацював з рядом наших діячів. Згадати б таких, що відійшли, як проф. Йосип Стеткевич, д-р Лука Мишуга, ред. Степан Шумейко, Дмитро Галичин, д-р Семен Демидчук та інші, а з живих — Євген Ляхович, Володимир Душник, проф. Микола Чубатий, Йосип Лисогір, ред. Антін Драган та ряд молодших українських науковців.

Ми та багато інших американців східньо-европейського походження втратили в особі проф. Колмана щирого приятеля та визначного славіста, який допоміг справі визнання слов'янських мов та культур американським науковим світом.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

В цій книзі Л. Биковський згадує про те, як він жив в тодішній Польщі від жовтня 1944 до січня 1945, коли був вже під німецькою окупацією.

Зміст цих спогадів цікавіший для поляків, бо в них говориться про Польщу. Та Биковський широко згадує і про українських емігрантів, між ними про президента в екзилі Андрія Лівицького, про генерала Михайла Садовського, про капітана-лейтенанта Святослава Шрамченка, Володимира Міяковського та інших. Нас тут цікавить не так зміст цих спогадів, як те, що автор спогади дуже точно й дбайливо опрацював, що могли б наслідувати й інші мемуаристи, бо Л. Биковський є фахівцем в цій ділянці. Згадуючи про генерала М. Садовського, автор подав точні „матеріяли до його життєпису" аж на двох сторінках, його виказки, його відзначення, титульну сторінку однієї його друкованої праці. При Святославові Шрамченку подані матеріяли до життєпису, фото його листів, фота заголовків його статтей про українську фльоту у „Свободі".

При кожній особі, яку згадується в спомипах, автор подає найдокладніші інформації, які тільки міг дістати. В спогадах Л. Биковського є повні інформації про Тараса Боровця-Бульбу та точна бібліографія писань про нього.

В нас так мало спогадів про недавнє минуле, що аж страх збирає, що колись в майбутньому пізнаватимуть наші теперішні часи зі спогадів наших сусідів, „а правда наша" спатиме, як колись писав Т. Шевченко. На наших очах відходять на той світ люди, які щиро працювали й багато бачили, але все те беруть вони з собою... у вічність...

Лев Биковський мав би стати прикладом для численних наших славніших людей, які виконували важливішу працю для нашого народу, і які повинні залишити на папері сліди з того, що вони зробили, про успіхи й невдачі, щоб майбутні покоління могли пізнати своє минуле — правдиве, а не фальшоване нашими сусідами.

Цієї неділі буде на Союзівці „День Союзянки"

Одніею з атракцій в програмі кінцевотижневих культурно - мистецьких і товарисько - розвагових імпрез, які у вакаційному сезоні відбуваються на „Союзівці", буде влаштована в неділю 18-го серпня ц.р. Відділами Союзу Українок Округи Ню Йорк під знаком ювілею 50-ліття й у дусі недалекої Конвенції СУА „День Союзянки".

У програмі імпрези (заля „Веселки", год. 2:30 по полудні), якою проводитиме культурно - освітня референтка ОРСУА Ню Йорк Надія Савчук, а яка почнеться гимном СУА (акомпаньямент Лідії Котлярчук) і привітальним словом голови ОРСУА Ню Йорк Оксани Рак, будуть виступи балету (клясичного — Роксоляна Баб'юк і народного — Дарія Ґенза й Оксана Базилевська), вокального Керґонксонського квартету „Сопілка" (акомпаньямент проф. Володимира Бакума) і показ застосування вишивки до модерного одягу (моделюватимуть членки 82-го Відділу СУА, Бронкс, Н.Й., коментатор Олена Гентиш, музична ілюстрація Лідія Котлярчук).

До участи в імпрезі організатори запрошують членство СУА й громадянство. До побачення на „Союзівці" у „День Союзянки!"

М. Б.

Президент Форд плянує децентралізацію влади

Вашингтон. — Найближчі політичні дорадники президента Джералда Форда твердять, що він плянує запровадити децентралізацію влади, а саме, привернути департаментам і федеральним агенціям повновласті, які за каденції президента Ніксона до великої міри перейшли в руки Білого Дому. Думають, що президент Форд дуже обмежить дотеперішні повновласті Бюра Бюджету та Управління, яке за президента Ніксона було головним засобом централізації. Згідно із заявами дорадників президента Форда, Президент хоче, щоб департаменти та агенції самі виготовляли програми та пляни, а щойно тоді ці програми будуть передані до Бюра Бюджету та Управління і до Ради для внутрішніх справ, які є прилучені до Білого Дому. За президента Ніксона дуже часто траплялося, що пляни були виготовлені цим Бюром і Радою, а департаменти та агенції тільки переводили їх в життя. Президент Форд також хоче, щоб Конгрес брав більш активну участь у формулюванні внутрішньої та закордонної політики ЗСА.

Президент Форд напевно замінить також деяких членів кабінету, хоча минулої суботи, 10-го серпня, просив всіх членів кабінету колишнього президента Ніксона залишитися на їхніх постах і вони на це погодилися. Коментатори думають, що ці зміни наступлять ще перед кінцем цього року. Персонал Білого Дому, крім кількох винятків, правдоподібно буде майже цілком змінений. До цих винятків належать генерал Алексанлер Гейґ, якого президент Форд в середу, 14-го серпня, попросив залишитися на пості шефа персоналу Білого Дому.

Юридична Комісія виготовляє остаточний звіт в справі „імпічменту"

Вашингтон. — Юридична комісія Палати Репрезентантів, яка в кінці липня ц. р. проголосувала три статті формального обвинувачення проти тодішнього президента Ніксона, виготовила проєкт свого остаточного звіту, який має бути переданий цілій Палаті Репрезентантів. Але з огляду на резиґнацію президента Ніксона, ані Юридична комісія, ні ціла Палата Репрезентантів не будуть голосувати над прийняттям цього звіту; він залишиться тільки як доказ, що були підстави на „імпічмент" президента Ніксона. Звіт, який складатиметься із приблизно 150 сторінок, буде переданий Палаті правдоподібно вже наступного понеділка. Звіт міститиме докази, що президент Ніксон, нарушуючи свою присягу, старався перешкодити судочинству у Вотерґейтській справі, що надуживав свої повновласті та що виявляв зневагу до Конґресу, відмовляючися підчинитися формальним викликам Юридичної комісії, якими ця Комісія вимагала передачі ряду магнетофонних записів.

Президент Форд промовлятиме на конвенції ветеранів

Вашингтон. — Пресовий секретар Білого Дому Джералд тер Горст повідомив, що в понеділок, 19-го серпня, президент Форд промовлятиме на конвенції Ветеранів Закордонних війн, яка відбувається в Чикаґо. Це буде перша поїздка президента Форда поза столицю країни від часу коли він став президентом. Будучи віцепрезидентом, він погодився виголосити також ряд інших промов, але тепер ці промови виголошуватимуть члени кабінету, або чільні республіканські законадавці, але президент Форд рішив таки особисто відвідати цю конвенцію ветеранів, бо ця організація є дуже впливовою, особливо між консервативними прошарами суспільства. Існує можливість, що на цій конвенції президент Форд найменує нового директора Ветеранського Управління, бо попередній був змушений зрезиґнувати з огляду на натиск з боку різних ветеранських організацій.

РОЗВАГИ НА ОСЕЛІ СУМА

Елленвіл. — Як інформують в суботу, 17-го серпня ц. р. о год. 8:30 вечора на Оселі СУМА в Елленвілі відбудеться імпреза гумору, розваги і відпочинку. У програмі: настроєві, сантиментальні і веселі пісні, гумористичні монологи (Гриця Зозулі), танки тощо. Виконавці: актори українського театру — В. Калин, І. Кононів, В. Маґмет, Н. Лазірко; музичний супровід проф. Б. Базаля.

„ІЗ РІДНИХ СТОРІН" У ВАЙЛДВУДІ

Вайлдвуд Крест, Н. Дж. — Літній Театр під керівництвом Володимира Шашаровського поставить тут 18-го серпня ц. р. (заля Крест Пір, морське побережжя, кінець вулиці Крокус) „Із Рідних Земель". Участь беруть: Галина Андреадіс, танцювальний ансамбль „Волошки" під керівництвом Зої Траур-Корсун, Іванна Климовська (Язичинська), Роман Швед і інші; адміністрація — Ярослав Климовський.

Теоретичними і практичними іспитами спортовий табір СУМА закінчив свою програму

Елленвіл (В. Л-ць) — Тритижневий спортовий табір СУМА в Елленвіл, який тривав від 22-го липня до 11-го серпня включно, закінчив свою працю в неділю. Табір вели фахові й досвідчені люди — фахівці різних ділянок спорту.

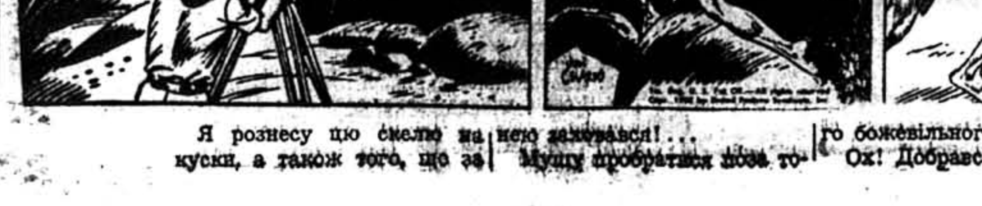
Командантом цьогорічного спортового табору СУМА був спортовий референт ГУ СУМА й ініціятор спортових таборів Ярослав Петрик; писарем була Ґеня Кузьмович; бунчужним Тарас Щур; кошовим Христина Цебрій і Ігор Зварич і медсестрою Варвара Бакович. Інструкторами: Ст. Касияненко, Петерсон, Н. Дж., Олександер Попович, Кліфтон, Н. Дж. Володимир Шмотолоха — тренер сумівської дружини копаного м'яча „Крилаті" з Йонкерс, Тарас Бідяк — тренер копаного м'яча і відбиванки другої сумівської дружини „Крила" в Чикаґо, вже згадуваний Тарас Щур — заступник тренера в університеті Алабама, Надя Данчук — студентка фізкультури в Квінс коледжі. Всі згадані інструктори працюють в системі фізичного виховання в американських середніх школах чи коледжах.

В програму входили теоретичні і практичні лекції зі спортових ділянок копаного м'яча ,відбиванки і легкоатлетики. Учасники також мали змогу оглянути ряд спортових фільмів і переводити між-командні змагання між собою. Ширшу теоретичну лекцію на тему „Український спорт і його значення" виголосив до учасників проф. д-р Едвард Жарський, а відомий спортовець і учасник світових олімпіяд ред. Зенон Снилик дав одну практичну лекцію копаного м'яча.

В останньому тижні спортовці табору відвідали спортову школу „Чорноморської Січі" на оселі Робітничого Союзу „Верховині" і табір ОДУМ-у в Аккорд, Н. Й.

Доброю практичною лекцією, головно для молодших учасників табору, були змагання двох добрих дружин копаного м'яча „Чорноморської Січі" з Нюарку і „Крилатих" з Йонкерсу, які відбулися 4-го серпня на стадіоні Оселі СУМА в Елленвілі. Перемогла дружина „Чорноморської Січі" 1-0.

7166. ТАРЗАН. ТАРЗАН ДОБРАВСЯ ДО ВЕРШКА ГОРИ

Я рознесу цю скелю на куски, а також того, що за нею заховався!... Мушу пробратися поза того божевільного! Ох! Добрався!